

Tallinna Linnaarhiivi toimetised nr. 7

ANU MÄND
—◆—
PIDUSTUSED
KESKAEGSE LIIVIMAA
LINNADES
1350–1550

Eesti Keele Sihtasutus
Tallinn 2004

SISUKORD

Saateks	5
Sissejuhatus	11
1. Historiograafia ja allikad	18
1.1. Pidustuste uurimisest Lääne-Euroopas	18
1.2. Pidustuste uurimisest Eestis ja Lätis	27
1.3. Allikad	33
2. Korporatsioonid ja nende pidustused	43
2.1. Gildid ja vennaskonnad Liivimaa linnades	43
2.2. Ülevaade aasta tähtsamatest pidustustest	61
3. Jõulujoodud ja vastlajoodud	81
3.1. Jõulujootude kestus ja kombestik	81
3.2. Vastlajootude kestus ja kombestik	100
3.2.1. Vastlate nimetused ja teke.	
Vastlad kui uurimisvaldkond	100
3.2.2. Vastlajootude kestus Liivimaal	107
3.2.3. Vastlajootude kombestik	111
3.2.4. Ekskurss: puud jõulu- ja vastlajootudel	125
3.2.5. Kõnepidamise rituaal.	
Vastlakorralduste funktsioon	130
3.3. Jootudest osavõtjad ja nende ülesanded	135
3.4. Külalised ja meelelahutajad. Vastlanäidendid	147
3.5. “Kuradid” ja maskeerimise probleem	165

4. Papagoilaskmine ja maikrahvipidu	183
4.1. Papagoilaskmine ja teised laskevõistluste liigid	183
4.2. Maikrahvipidu	219
5. Teised kalendaarsed pidustused	246
5.1. Ülestõusmispühad, nelipühad, Kristuse ihu püha	246
5.2. Jaanipäev, Pantaleoni päev, Neitsi Maarja taevaminemise püha	258
5.3. Mihklipäev, hingedepäev, mardipäev	268
6. Mittekalendaarsed pidustused: ordumeistrite võõrustamine	279
7. Pidustuste põhielemendid	308
7.1. Pidustuste finantseerimine: kulude ja tulude struktuur	308
7.2. Pidusööök ja -jook	318
7.3. Tantsud ja mängud	350
7.4. Turniirid	363
7.5. Käitumisnormid ja nende rikkumine	378
7.6. Pidustused ja ruumikasutus	390
8. Reformatsiooni mõju keskaegsele peokultuurile	402
Kokkuvõte	419
Lisad	
Lisa 1. Tallinna Mustpeade Vennaskonna juhised jõulu- ja vastlašafferitele 1513–14	427
Lisa 2. Tallinna rae välja antud laskevõistluste eeskirjad u. 1550	442
Lisa 3. Maskeerimis- ja vastlalõbustustevastaseid korraldusi Riiast, Tallinnast ja Pärnust	447

Lisa 4. Näiteid Tallinna ja Riia peoarvetest	452
Lisa 5. Pidustusteks ostetud toit ja jook	464

Illustratsioonid

Keskaegse Liivimaa linnad	489
Jooniste ja tabelite nimekiri	490
Tekstis kasutatud raha-, mõõdu- ja kaaluühikud	492
Lühendid	494
Allikad ja kirjandus	495
Isikunimede register	529
Koha- ja aineregister	535